

סדר הדלקת נרות חנוכה

אף על פי שכל אחד נוהג להדליק בסדר מנהג אבותיו, אבל צריך לדעת שיש כמה וכמה מנהגים בסדר הדלקת נרות חנוכה, וכל אחד ינהג כמנהג אבותיו. הכלל הוא שאמרו חז"ל שכל פינות שאתה פונה יהיו לימין, לכן צריך להדליק נרות חנוכה בסדר, שכאשר אנו מדליקין נדליק לצד ימין, אלא שנחלקו הפוסקים מה הכונה לצד ימין, האם הכונה להדליק את הנר הימני ביותר, ומשם להמשיך לצד שמאל, או להפך להדליק את הנר השמאלי ומשם לצד ימין, כמו כן נחלקו הפוסקים איזה נר יש להדליק כל יום, האם הנר החשוב הוא הנר שהדליק בו ביום ראשון, או הנר שמוסיפים הוא הנר הטוב ביותר. א] שיטת המחבר והרמ"א שהדלקה לצד ימין הכונה שיש להדליק מצד שמאל לצד ימין, כמו כן סוברים המחבר והרמ"א שיש להדליק ראשון את הנר שמוסיפים כי הוא החשוב, לפיכך מדליק בלילה הראשון את הנר הימני ולמחר מוסיף בצדו נר לצד שמאל, ומתחיל מהנר שבצד שמאל לכיון ימין, וכך היא שיטת האר"י ז"ל.

ב] שיטת הטורי זהב והפמ"ג שמפרשים 'כל פינות שאתה פונה פנה לימין' הכוונה שמתחיל תמיד בצד ימין, ואף על פי שאח"כ הולך לצד שמאל, וכפי שאנו כותבים כתב עברי, ולפי"ז יש לו להדליק בלילה הראשון הנר הסמוך למשקוף הפתח אף שהוא בצד שמאל, כי באופן זה בשאר הלילות יתחיל להדליק בנר הימני וילך מימין לשמאל. ג] שיטת המהרש"ל והגר"א - שצריך בכל לילה להתחיל ההדלקה באותו נר שהדליק בו בלילה הראשון שהוא העיקרית ולא בנר שהוסיף, ויתחיל בלילה ראשון בנר הסמוך לפתח (כפי הט"ז), ובשאר הלילות ידליק בראשונה הנר הסמוך לפתח וילך משמאל לימין (כפי השו"ע בפירושו כל פינות וכו'). ומנהג העולם למעשה כפי שיטת השו"ע והרמ"א שכן נהג רבינו האר"י ז"ל (כמ"ש בשער הכוונות דף ק"ח ע"ג), וכן הסכימו רוב האחרונים, א"ר, שו"ת חת"ס סי' קפ"ז, קישו"ע סי' קל"ט סעי' י', ערוה"ש סעי' י"א שכן אנו עושים, כה"ח סקל"א, ועוד, דהכי נקטינן, ובכת"י שנתגלה לאחרונה מרבי יצחק סגי נהור בן הראב"ד שקיבל מאליהו הנביא ז"ל כתוב כפי שיטת הט"ז, וכן בשו"ת צמח צדק - ליובאוויטש או"ח סי' ס"ז, אמנם בסידור הרב כתוב כהב"י והאר"י ז"ל.

הדלקת נרות בחוץ או בפנים

כתב המחבר 'נר חנוכה מניחו על פתח הסמוך לרשות הרבים מבחוץ. אם הבית פתוח לרשות הרבים, מניחו על פתחו; ואם יש חצר לפני הבית, מניחו על פתח החצר; ואם היה דר בעלייה שאין לו פתח פתוח לרשות הרבים, מניחו בחלון הסמוך לרשות הרבים; ובשעת הסכנה שאינו רשאי לקיים המצוה, מניחו על שלחנו ודיו" עכ"ל. ולפי"ז בדורות האחרונים שת"ל אין חשש סכנה בהדלקת הנרות מבחוץ יש להדליק נרות חנוכה על פתח ביתו מבחוץ כעיקר התקנה או עכ"פ על חלון ביתו הפונה לרשוה"ר, אולם רבים וטובים וביניהם גדולי עולם נהגו גם בזמננו להדליק נרות חנוכה בבית בפנים בדלת נגד המזוזה, ומצינו הרבה טעמים נכונים ומספיקים להצדיק מנהג זה אף שבימינו אין כלל חשש סכנה להדליק בחוץ.

כ"כ בשו"ת מנח"י ח"ו סי' ס"ו ומביא דברי העיטור שבהדיא משמע בדבריו שהניחו המנהג להדליק בפנים אף שבטלה הסכנה (לשון העיטור ב"י הדברות הל' חנוכה "ובשעת הסכנה מניחו על שלחנו ודיו, ואחר שנהגו על הסכנה נהגו"), ובשם אור זרוע הל' חנוכה אות שכ"ג "האידינא דליכא סכנה לא ידענא מאי טעמא אין מדליקין בחצירות" מוכח שגם בזמנו היה המנהג כן, ועיי"ש במנח"י שהטעם עפ"י נגלה אפ"ל כי 'מפני הסכנה' לאו דווקא אלא ה"ה מפני רוחות וקור וכמ"ש בערוה"ש סעי' כ"ד (וכ"ה בהדיא בריטב"א הנדמ"ח עמ"ס שבת כ"א ע"ב), ובדרכי משה סק"ט מביא מרבינו ירוחם "ויש נוהגים להדליקה בפנים משום דשכיחי גנבים", ובשו"ת אמרי נועם ח"ב סי' כ"ב מביא ממגילת תענית "ואם מתירא מפני הלצים מניחה על פתח ביתו מבפנים ובשעת הסכנה מניחו על שלחנו" וכו', משמע שיש טעם משום 'לצים' חוץ מענין הסכנה, ומוסבר עפ"י דברי הבני יששכר מאמר ב' אות מ"ו ומאמר ג' אות ל"ט בשם ס' עוללות אפרים "בדורות הראשונים שהיתה התורה חביבה עליהם, ובשעה שהתורה חביבה - פזר, היו מניחים נ"ח הרומז לאור תורה מבחוץ ע"ד יפוצו מעינותיך חוצה, אבל הדורות הללו שנתמעטה תורה ולומדיה וחכמי הדור אין להם כח להשיב איש מדרכו הרעה וכו' והמשכילים בעת ההיא ימשכו ידיהם מלהאיר בתורתם בראש כל חוצות ומניחו בביתו ודיו להשיב מעוון אנשי ביתו לבד", וע"ע להצדיק מנהג זה בליקוטי מהרי"ח "ראיתי לגאונים וקדושים שאף שהיה להם חלון לרשוה"ר מ"מ הדליקו בטפח הסמוך לפתח". נימוקי או"ח סי' זה (ועיי"ש שכותב שלזקינו בעל בני יששכר ז"ע היה מוכן עששית מזכוכית שאם יבוא משיח צדקנו בב"א יהיה לו מוכן תיכף להדליק בחוץ), מקראי קודש סי' ט"ז, שו"ת דבר יהושע להגר"מ אהרנברג זצ"ל ח"א סי' מ', מועדים וזמנים ח"ב סי' ק"מ, ועוד יש להוסיף ראיה מתקיעת שופר שבתחילה היו תוקעים בתחילת היום ומחמת הגזירה קבעוהו לאחר שחרית ושוב לא נשתנה מנהג זה אף דליכא סכנה משום דחיישינן שמא יחזור הדבר לקלקולו (גמ' ר"ה ל"ב ע"ב ותוס' שם, הובא במ"ב סי' תקפ"ח סק"ב).